

259. Van Dale, de letter B (7)

1. Bolhol is convex-concaaf en een bolhoed is een garibaldihoed. De boliviano is de munteenheid van Bolivia, de bolivar (naar: Simon Bolivar) die van Venezuela. De bollenpellerij is het bollen pellen. Er is maar één échte Bollenstreek. Verleidt een bolletjestrui je tot bolletjes slikken (in je bollewangenhapsnoet)? Ik wil graag bolognesesaus uit een Bolognezer fles. In de Bollywoodfilm zat veel bollywoodromantiek. De boerentaal spreken ze in Zuid-Afrika. Hoe spreek je uit: boerentri, o nee, boerentrien?

2. Zij speelden bokstavast. Een beetje bollandist kent het rijmpje 'Holland, bolland'. De boltzmannverdeling, de equipartitie van energie, wat heeft die te maken met de constante van Boltzmann? Een bolwerksoor, een oreillon (orillon), is een ronde uitbouw aan een schouderhoek van een bolwerk. Is dat een bombayhennepen kledingstuk? Een bombe (glacée) is een ijsgerecht. Het bombesine is een darmhormoon dat een aantal exo- en endocriene functies bevordert. Op weg naar Bommel ga je sterven, op weg naar Bommelskonten is de bestemming onzeker.

3. De bonae fidei possessor is de bezitter te goeder trouw. Alle bonapartisten, bon appétit! De Bond is de Protestantenbond; er is ook nog een malthusiaanse bond. Een bondgirl is een tegenspeelster van James Bond. Het Duitse parlement heet de Bondsdag. Serviesgoed van fijne kwaliteit porselein is bone china. Bone deus, goeie god! Hij was een goedsul van een bon enfant. Hij moest wel, bon gré, mal gré, tegen wil en dank. De bonheur-du-jour is een salonkastje. Bonis avibus en bonis auspiciis betekenen: onder goede voortekenen. De bonne à tout faire maakt vaak een kwinkslag, een bon mot. Op de bonnefooi pakt ze een bonne bouche.

4. Laat de bon sens spreken, niet de nonsens. Het is geen bon ton om bont te dragen. De spellingregels zijn bonum commune. Ik geef je bonum et aequum. Aan het bonus-malussysteem kleven voor- en nadelen. Bon voyage, bon vivant! Een boodschappenkarretje is een caddie. Je kunt jagen met pijl-en-boog. De boogschutter kon de Boogschutter nooit raken. Geef mij maar een bonekampje. Was me dat een bonne fortune voor Bonnie en Clyde. Wat nu, bon pour le badinage non pour le mariage? Een boomer (Jaarboek 2010) is een kruising van twee kleine rashonden, bijvoorbeeld een chihuahua en een maltezer. Onderschat het boomkankermeniezwammetje niet! Een drijvend bordeel is een erosboot.

5. Een synoniem van Bordeauxse pap is bouillie bordelaise. Boreh is een welriekende gele zalf van kurkuma. De bore-out is (Jaarboek 2009) een vervelingsziekte. Een bornagain christen (Jaarboek 2007) is een wedergeboren christen. De borneogom lijkt op damar. Borneo's geschiedenis staat bol van de Borneose houtsoorten. Hij dronk een gereformeerde borrel. De borreliabacterie is een spirocheet die borreliose kan veroorzaken. Een borsalino is een gleufhoed. Hij at borsjtsj, dikke soep van rode bieten met onder andere zure room.

6. Haar borstsluiting was double-breasted. De jujube komt van de borstbezieboom. De thorax is een andere benaming voor de borstkas. Borstklierontsteking is mastitis. Als je zelfingenomen bent, ben je op-de-borst-klopperig (Jaarboek 2008). Gerstesuiker is sucre d'orge. Borstvliesontsteking is pleuritis. Wat heb jij een mooie borsttattoo (borsttatoeage)! Heb jij haar het bos in gestuurd? Zoek dat maar op in de Bosatlas. De bosbelasting (Jaarboek 2008) is de AOW-heffing. De bose-einsteincondensaat is een aggregatietoestand vlak bij het absolute nulpunt. De Bosjes van Poot vind je bij 's-Gravenhage. Een Bosjesman is lid van een dwergstam in Zuid-Afrika, die bosjesmannenrijst eet. Een bekende kinderverhalenfiguur is Paulus de Boskabouter. Boven de baas staat de big boss. Volgens de Bosschenaar tref je bossages binnens- en bosschages buitenshuis aan. Waar dient de bosskey (Jaarboek 2008) voor? De bosvleermuis is Leislars vleermuis. Een bosseerhamer is een bouchardhamer.

7. Je mag je lusten botvieren. Laat dat touw maar eens bot vieren, laat het tot het einde schieten. Een b.o.t.'er is een beroeps voor onbepaalde tijd. De uitdrukking 'boter-en-brood gooien' behelst een steentje over het water keilen. Boter crème is crème au beurre. Zullen we boter-kaas-en-eieren spelen? Boterstof is butyrine. Bij het boterwegen moet je rug-aan-rug staan. Een botje-bij-botje is een picknick waarbij ieder zijn aandeel aan spijs en drank in natura meebrengt. Botryoliet en botryt zijn druivensteen. Een bottenkraker is een chiropractor. Waar zit de bottleneck? Een bottom-upbenadering begint vaak bij de bottomline. Een bekende leverbotziekte bij schapen is morbus Paget. Een bouchee is een pastetje, een bouclé tapijt is met lussen geweven. Een bouffant is een pofmouw.

8. Een bouffante is een gebreide wollen das. Botox is botulinetoxine, een stof die wordt toegepast in de plastische chirurgie. Bouillie is pap (bijvoorbeeld: Bordeauxse), bouilli is soepvlees aan een stuk. Boulewerk is inlegwerk van metaal in hout. Een boulingrin is een verzonken grasveld voor balspelen. De bouquinisten verkochten Bouquetreeksboeken. Een bourdonné is een klok, een bourdalou een damespo. Een bourgeois satisfait is ronduit conservatief. Waren de Bourgondische hertogen bourgondiërs? Een bourree is een dans, een boussole een instrument en een boustrofedon een schrijfwijze om en om. Schattebout, als ik geen schapenbout krijg, wil je me vernachelen en kun je me achterelkaar de bout hachelen; dat was geen boutade. Bouts rimés zijn verzen op opgegeven rijmen. Wat is een bouton d'orient?

9. Het bouw- en woningtoezicht is een gemeentelijke dienst. De bouzouki is een snaarinstrument en bovs zijn bewust ongehuwde vaders. De Bovag is de Bond van Autohandelaren en Garagehouders. Bovarysme is het vermogen van de mens om zichzelf anders te zien dan hij in werkelijkheid is. Schnabbelen levert leuke extraatjes, of zelfs extra's, op. In Nederland zijn alfa-informatica en atw bovenbouwstudies. Je bent een bovenste beste en voor mij de allerbeste. Boven-Voltaanse producten komen uit Opper-Volta, thans Burkina Faso genoemd. Kun je alle Bovenwindse Eilanden opnoemen? We gaan naar een bountyeiland.

10. Met een bouquet garni krijg je zekere aroma's. Bovicatie is verruinding, het (ged)achteloos achter kreten aanlopen. Boviene tbc komt van runderen. Wist die bovader met zijn bowiemes wel wat een bowdenkabel is? Een bowlingalley is een modern soort kegelbaan. Het boxcalf is fijn met chroom geloid kalfsleer van kistkalveren. Geschonken ten algemenen nutte, bono publico datum, heeft als afkorting b.p.d. Een indertijd veelgelezen boekje heette De brave Hendrik. Dat ging over een brave hendrik. Met de Aziatische braakloop heb je cholera. Strychnine komt van de braaknotenboom. Een braakplaatje is een plaatje ipecacuanha.

11. De Brabançonne is het Belgische volkslied sedert 1830. De brabo had een kniebrace. Van brachycatalectische verzen ontbreekt de laatste voet geheel. Braggiet is platinamateriaal. Met de bankbiljetten van de bramapers (uit de brandkast met het bramahslot) gingen de brahmanen ervandoor. Een bram van een vent is een pocher, een jan van een bram is pas een echte opsnijder. Het bramzigtje is alleen bij Jan de Hartog een jongen, elders fosforische dampen. Hij kijkt naar de Klundert of Willemstad in brand staat. De Brandaris vind je op Terschelling.

12. Brandebourgs worden door Brandenburgse soldaten op hun uniform gedragen. Hoe schrijf je halve finale, halvefinaleplaats, halvefinalist, kwartfinale en kwartfinalist? Waar is de becquerel (afkorting: Bq) de eenheid van? Hé, heeft me die even brains! Hou je het bramzeil in de gaten? Kijk nou, die brandewijnfoezel: wie heeft er met de brandewijn gefoefeld? Hoe komt een brandstichter tot zijn daad van brandstichten? Voorbeelden van braks zijn de braque d'Auvergne en de braque Ariégeois (Jaarboek 2008).

Rein Leentfaar